

N:o 44.

Ank. till Riksd. kansli den 11 april 1892, kl. 5 e. m.

Laguskottets utlåtande, i anledning af väckta motioner om lagstiftning rörande byggande och underhåll af utfarts- och byvägar.

Frågan om åstadkommande af en lagstiftning rörande byggande och underhåll af utfarts- och byvägar, hvilken fråga senast vid 1889 års riksdag förelåg till behandling, har vid innevarande riksdag ånyo bragts å bane genom två särskilda inom Andra Kammaren väckta motioner, af hvilka den ena, n:o 12, afgifvits af motionären vid nyssnämnda riksdag, herr *Olof Anderson* i Hasselbol, och den andra, n:o 18, af herr *J. Andersson* i Lysvik.

Båda motionärerne erinra till en början, hurusom den nuvarande lagstiftningens i ämnet otillfredsställande beskaffenhet länge varit insedd och jemväl af Riksdagen flera gånger erkänts. Att detta, oakadt de många i ämnet väckta förslag, icke rönt någon framgång, torde enligt motionärerens uppfattning hufvudsakligen hafva berott derpå, att man ansett frågan om de *allmänna* vägarnes underhåll först böra vinna sin lösning, så att ledning skulle kunna påräknas vid fastställande af hufvudgrunderna för en lagstiftning rörande utfarts- och byvägar. Sedan numera den stora vägfrågan genom lagen den 23 oktober 1891 blifvit löst, vore tiden inne för lagstiftaren att bringa reda i det tillstånd af oordning och godtycke, som sedan länge rådt beträffande utfarts- och byvägarne. Motionärerne förorda nu båda aflåtandet af en skrifvelse till Kongl. Maj:t, men skilja sig derutinnan, att herr *J. Andersson* —

under erinran allenast att om ock den hittills gällande grundsatsen, att underhållet af dylika vägar åligga dem, som betjena sig af desamma, fortfarande bör bibehållas, torde likväl dessutom de hufvudgrunder, som i lagen den 23 oktober 1891 äro bestämda för de allmänna vägarne, äfven uti lagstiftningen för byvägars byggande och underhåll vara de mest lämpliga, såsom att deltagande i dessa besvär bör åligga all fastighet och industriel rörelse samt angående fastighet utgöras efter taxeringsvärdet — ansett, att endast regeringen med det material, som står till dess förfogande, kan framlägga ett antagligt förslag i ämnet, hvaremot herr *O. Anderson* ansett Riksdagen böra i dess skrifvelse närmare angifva grunderna för en blifvande lagstiftning och följaktligen, lika som vid 1889 års riksdag, hemställt,

»att Riksdagen må besluta att i skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för nästa Riksdag framlägga förslag till lag rörande utfarts- och byvägars anläggning, delning och underhåll, hufvudsakligen byggd på följande grunder:

a) att underhållet åligger dem, som sig af vägarne betjena;
 b) att till underhållsskyldige äfven räknas innehafvare af så kallad annan fastighet och med fastighet förenad industriel rörelse, då egaren eller innehafvaren vid tiden för underhållsskyldighetens fördelning sig af vägen begagnar;

c) att vägunderhållsskyldigheten beräknas och fullgöres efter gällande taxeringsvärde det år vägdelning förrättas;

d) att väghållningsskyldige, då de alla äro ense, ega att i vissa delar eller om allt som rör vägförågan, såväl sommar- som vinterväg, ingå förening, hvilken har lagligen förbindande kraft under 20 år, räknade från föreningens eller vägdelningsförrättningens avslutande; hvaremot, då förening ej kan komma till stånd, lagens särskilda bestämmelser skola tillämpas och likaledes för enahanda tid gälla, hvilken tid, då delningsförrättning klandras, beräknas från den dag samma förrättning vunnit laga kraft;

e) att förening må kunna förnyas med eller utan förändring, att för hvarje gång gälla minst 10 och högst 20 år, och att, då ny förening icke kan komma till stånd, underhållsskyldigheten må å nyo fördelas med iakttagande af de förändringar, som under tiden timat;

f) kan icke på sätt är nämndt förening komma till stånd, har en eller flere byamän rätt att genom Konungens befallningshafvande kalla landtmätare att vägen fördela, på sätt om allmänna vägars delning i lag föreskrifvet är;

g) för tillsyn af vägars hållande i vederbörligt skick väljer byala-

get på utlyst sammanträde en förtroendeman till vägfogde för minst 5 år, hvilket val öfver protokollsutdrag aflemnas till Konungens befallningshafvande för stadfästade af valet;

h) vägfogden har att tillse, det väghållningsskyldige fullgöra sin underhållsskyldighet och en gång årligen efter skedd pålysning hålla vägsyn; och har vägfogden åliggande att muntligen eller skriftligen tillsäga den försumlige att inom viss dag hafva fullgjort sin skyldighet och derefter verkställa lega för den tredskande, hvarefter han har att omedelbart hos länsmannen påkalla handräckning att af vederbörande utbekomma verkställd lega.»

Lagutskottet, till hvars behandling ifrågavarande motioner af kammaren hänvisats och som i ett vid 1885 års riksdag afgifvet utlåtande n:o 25 lemnat en utförlig framställning af gällande föreskrifter i förevarande ämne, finner likasom tillföre, då utskottet haft att yttra sig öfver förslag till lagstiftning i ämnet, berörda föreskrifter hvarken nog omfattande eller tillräckligt bestämda för ordnande af skyldigheten att bygga och underhålla utfarts- och byvägar, på samma gång dessa vägar numera, med vår tids höjda anspråk på bekväma och lätta kommunikationsmedel, måste anses vara af vida större betydelse än då berörda stadganden tillkommo.

Då vidare, på sätt motionärerne anmärkt, den vid 1889 års riksdag föreliggande framställningen i ämnet af utskottet — under medgifvande att en utförligare lagstiftning vore önskvärd — afstyrktes allenast på den grund, att den slutliga lösningen af frågan om ordnande af den allmänna väghållningen på landet snart vore att emotse, men en dylik lösning numera kommit till stånd, synes onekligen vid första påseendet åtskilligt tala för rättigheten af motionärernes påstående, att rätta tiden nu vore inne att lagstifta i förevarande ämne. Utskottet föreställer sig emellertid, att vid närmare eftersinnande uppfattningen måste blifva en annan. Äfven om, på sätt utskottet tillföre framhållit, skyldigheten att bygga och underhålla utfarts- och byvägar icke kan ordnas på samma grunder, som numera gälla i fråga om den allmänna väghållningsskyldigheten, ega de båda ämnena så många beröringspunkter, att det för en tillfredsställande lösning af frågan om utfarts- och byvägarne rättsliga ordnande lärer vara erforderligt att kunna bygga på någon erfarenhet om verkningarne af den nya väg-

lagens tillämpning. Ensamt denna erfarenhet kan lemna ett material af verkligt värde för en blifvande utredning af de grunder, på hvilka en utvecklad lagstiftning rörande de s. k. enskilda vägarne lämpligast bör hvila. I sådant hänseende torde endast behöfva erinras, hurusom 1891 års väglag för sin tillämpning på många orter i vårt land nödvändiggör vidtagandet af vägdelningar och att det med all säkerhet kan antagas, att icke så få utfartsvägar vid en sådan delning komma att förklaras vara s. k. bygdevägar och sålunda föras in under nämnda väglags tillämpningsområde.

Huru bristfälliga de stadganden än må vara, som för närvarande gälla i fråga om utfarts- och byvägarne, torde dock behofvet af en utförligare lagstiftning icke vara så trängande, att icke med en dylik lagstiftning skulle kunna anstå, till dess verkningarna af 1891 års väglag få visa sig och lagstiftaren sålunda, på sätt utskottet ofvan framhållit, hunnit samla ett värderikt material för bedömande af grunderna för den ytterligare lagstiftning i förevarande ämne, som utskottet lika väl som motionärerne anser önskvärd.

På grund af hvad sålunda anförts, föranlåtes utskottet hemställa,

att ifrågavarande motioner icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 april 1892.

På lagutskottets vägnar:

Axel Bergström.

Reservationer:

af herr *Bergström* emot den af utskottet använda motivering, samt af herrar *Lilienberg*, *J. Anderson*, *O. Erickson* och *Mankell*, hvilka ansett, att utskottet bort tillstyrka åtgärd i motionernas syfte.

Herr *H. Andersson* har velat tillkännagifva, att han icke deltagit i utskottets behandling af ifrågavarande motioner.